

Égészen különleges természeti adottsággal áldotta meg a mindenható Budafokot, Nagytényt, de az ember még rátromfolt e tüneményre, s létrehozott egy olyan miliót, ahol kékebb a föld, melyen járunk, kékebb, mint maga az égbolt.

Barna a víz, ezüstös a salak, s vörös a hegyoldalról lerohanó csurgalék. Fantáziában ilyen lehet a hold felszíne, a különbség csupán annyi, hogy ez alig pár kilométerre van Budapest centrumától. Elképesztően szép a látvány, mégsem ajánlom az ide történő kirándulást senkinek. E szépség forrása ugyanis a '60-as években ideszállított gázmassza, melyről kiderült, veszélyes hulladék.

A Fővárosi Gázművek két évtizeddel ezelőtt a kerületi tanács engedélyével mintegy 17 ezer köbméter gázmasszát szállított Budapest XXII. kerületébe, az egykori barlanglakások feltöltéséhez. Éveken keresztül folyt a szállítás a Park, a Halk és a Terv utca környékére, ahol, miközben gomba módra épültek a szebbnél szebb családi házak, emberek éltek mindennapjaikat, gyerekek futkostak vidáman, mit sem sejtve arról, mit rejt a föld mélye.

Zöldséget, krumplit, gyümölcsöt termeltek, ették jó ízűen, s néha jutott csak eszükbe, vajon miért pezseg eső után a földdel eltakart salak? Választ nemigen kaphattak, igaz, volt idő, amikor rossz szemmel nézték az akadémikusokat. Majd jött egy rendelet, amely kimondta, a gázmassza – sajnos – a veszélyes hulladék kategóriájába tartozik, s mint ilyet, ártalmatlanítani kell, lokalizálni a környezettől.

Azóta a Park, a Halk és a Terv utca környékén nem termelnek zöldséget, krumplit, gyümölcsöt az ott élők, ugyanis a természetben kimutathatók az emberi szervezet számára káros anyagok, a kertekben dísznövények sokasága jelzi: itt bizony igen nagy a baj.

Az ingatlanok értéke gyakorlatilag nulla, hiszen ki az, aki ide költözne? Az itt élők pedig abban reménykednek, húsz év után majdcsak történik már valami. Tanulmányok sokasága született, sőt két évvel ezelőtt a kormány is elkülönített 100 milliót a térség megtisztítására, de a munka csaknem akar elkezdődni. Amerikai segély is érkezett, méghozzá olyan feltétellel, hogy egy újabb hatástanulmány elkészülte után amerikai cég végezheti el a reaktivációt.

Vödörrel – eső után

Az ígéretek már nem lelkesítik az embereket. Nem hisznek sem a hatóságoknak, sem a nyilvánosság erejének, ők csupán egyet akarnak. Tiszta, egészséges környezetet, emberhez méltó életet. A halálzási statisztika – Orosz László szerint, aki itt született, s a szeme láttára hurcol-

Ahol kékebb a föld, mint az ég

Veszélyes hulladékon élni

ták ide a gázmasszát – rendkívül rossz. Itt sokkal több a beteg ember, nagyobb a csecsemőhalandóság.

Ezt nem tudta megerősíteni a kerület alpolgármester asszonya, dr. Zatykó Lajosné, szerinte ugyanis nagyon sok szempontot kellene figyelembe venni a korrekt eredményhez. Az alpolgármester asszony bizik abban, hogy ősszel végre elkezdődnek a munkák, s megnyugszik a környék lakossága.

Ildi asszony az egyik egészségügyi intézmény asszisztense. Házát, melyben ma is él, még édesapja építette saját kezével. Szép, rendezett a porta is, mégis megbontja valami ezt a harmóniát. A szuterén lépcsője olyan vörös, mintha szándékosan leöntötték volna festékekkel. Pedig

teréségen vajt kanálisba. Mert hogy hová lehetne tenni a veszélyes hulladékból az eső által kioldott borzalmat.

Az emberek cipője 2-3 hét alatt elhasználódik az utcán képződő savaktól. A gyerekeket megtanították arra, hogy ne vegyék kézbe a mégoly szép kőzeteket sem, ne játsszanak ezekkel. Csak az itt élők tudják, mekkora kincs egy-egy kocsi föld, mellyel legalább el lehet takarni ezt az átkozott hulladékot.

Üröm-Csókavár

Üröm csaknem összenőtt Budakalással, négyezer lelket számláló település. A háború előtt – határában – követ bányásztak a Csókavárban, s ezt az elhagyott bányaireget tömték tele 61 ezer tonna gázmasszával. Alig pár méterre töle van a csókavári barlang bejárata, amely becslések szerint nyolcvan méter mély. A barlangtó vizsgálatakor derült ki, hogy cianid került a vízbe, a hatóság szerint kis mennyiségben, ám ahhoz elegendő, hogy a csillaghegyi karstvízbe bekerülve, elszennyezze azt.

Horváth Péter, a település polgármestere elmondta, a község nem járul hozzá a hulladékártalmatlanító telepítéséhez, s ahhoz sem, hogy sokáig itt maradjon a massa. Pénzt természetesen nem tudnak adni az elszállításához, de azt garantálja, Üröm lakossága elviseli a szállítás során bekövetkező kényelmetlenséget.

Engedélyek

A Fővárosi Gázművek a '60-70-es években a gázmassza elhelyezését minden esetben az akkori szabályoknak megfelelően hatósági engedéllyel végezte. Jogutódja, a Fővárosi Gázművek Részvénytársaság természetesen partner mindenben, ami előbbre viszi e kényelmetlen örökség ügyét, de az ártalmatlanítás milliárdos költségeit képtelen magára vállalni. Ehhez kormányzati segítségre lenne szükség, minél előbb. Mert hatástanulmányokkal nem lehet a ciánt megfékezni, s ha bejut Budapest karstvizébe, annak beláthatatlan következményei lennének.

Siva

Április 29-én megszületett a Környezetvédelem- és Településfejlesztési Minisztérium álláspontja, miszerint a Főgáz Rt.-i, mint jogutódot kötelezi a barlang vízének megtisztítására, illetve a gázmassza Üröm-Csókavárról történő elszállítására. A Főgáz Rt. a döntést megfellebbezte.

Hegyek és dombok ölelik körbe Monokot, Kossuth Lajos szülőfaluját mélyen lent, az abauji térségben, jó távol a civilizáció összes mételetől. Népe szorgos, ügyes, jó gazda, noha a 2 ezer lelket számláló település munkaképes lakosságának nyolcvan százaléka munka nélkül várja a szebb napokat, egy esetleges állás megszerzésére.

A falu csöndes, lakói még inkább. Arcukon közöny, lelkükben beletörődés. Vannak családok, ahol az egy főre jutó havi jövedelem eléri a 3 ezer forintot. Monokon ugyanis kétfajta ember létezik, a szegény és a még szegényebb. Ha nem lennének a háztáji kis gazdaságok, tumbolna a nyomor a településen. Az önkormányzat képtelen annyi segítyt adni, amennyire szükség volna. A közeli kisváros, Szerencs csokoládé- és cukorgyára foglalkoztatta a környék településeinek lakosságát, de a privatizáció után tömegesen kerültek utcára az emberek.

Ilyen tehát a környezet, a közérzet Monokon, mikor is először kerül szóba az, hogy a Perion építene a közeli erdővel határolt területen egy használt akkumulátorfeldolgozót. Az ígéret szerint legalább 200 embert foglalkoztatnának, majd a folyamatos fejlesztéssel párhuzamosan nőne a létszám. A Perion pesti telephelyű vállalkozás, tehát a bérek a fővárosihoz lennének hasonlatosak. Az a szerencsés, aki ma Miskolcon, Tokajban talált magának munkát, átlagosan 25 ezer forintot keres. A Perion, az akkumulátorfeldolgozó megvalósulása esetén tehát a 25 ezres átlagnak a háromszorosát ígéri.

A bűvös 75 ezer! Milyen kimondhatatlanul sok pénz ez a monoki munkanélkülinek, futná cipőre, jó ebédre, a gyerek iskoláztatására, s újra felemelt fővel járhatna a hegyaljai poros utakon. Büszkén és elé-

Tiltakozik a Hegyalja

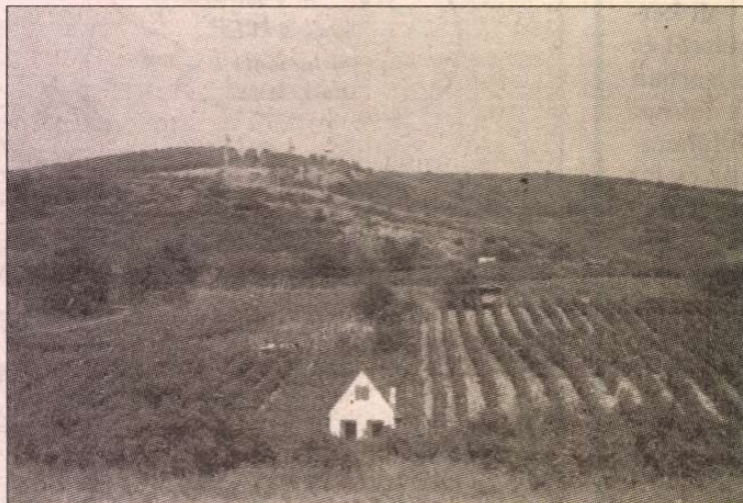
Feledve múltat, feladva jövőt?

gedetten. Egyenes testtartásban, mint a magyar vidék magyar embere, aki tudja, van holnap, biztos és kiegyensúlyozott, s van pár forint is a vánkos alá rejtve. S nem kell segélyért kuncsorogni, megalázkodni, papírhalmazokat kitölteni a faluházán.

Mert így él a magyar falvak lakosa errefelé. Koldusbotra juttatva, megtörten, elszegényítetten. Cipője orrát bámulva, emlékezve a hajdani jobb napokra.

Havi 75 ezer! Ez lebeg a szemek előtt, elhomályosítja a tény, veszélyes hulladék kerülne a térségbe, a világhírű Hegyalja közelébe. Mert ma kell megélni, ma kell a fizetnivalókat elrendezni, s huszadrangú kérdésé válik a környezet megóvása.

Vajon véletlen-e, hogy éppen ide szeretné telepíteni a Perion a hasznosító üzemét, pontosan olyan helyre, ahol a nyomor miatt nem kell számítani a lakosság ellenállására?

Tokaj környéki táj

(MTI-FOTÓ)

sokra a képviselő-testülettől. Az akkori hatástanulmányt elküldik a környék összes településére, egy hónap áll a rendelkezésére az érintetteknek ahhoz, hogy véleményt nyilvánítsanak. Majd jön egy részletesebb tanulmány, részletesebb eszenciája, Szerencs város képviselő-testülete ennek ismeretében fogalmazza meg aggályát, s tiltakozik a Perion elképzelése ellen. Alírásgyűjtésbe kezdenek a környék településein Sátoraljaújhegytől, Tolcsván keresztül, Rátkáig, Mádig. Monok a fekete bárány a hegyalján, illetve az ottani önkormányzat, aki gúzsba kötve járja táncát az életben maradásért.

Mind e közben sorra születnek a tanulmányok, a professzionális érvelések. Hivatkozással a Rajna börtöm vidékére, ahol békében megfér egymás mellett a szőlőhegy az iparral.

Lehet, hogy így van. Csak egyet nem szabad elfelejteni. Túlságosan kicsi ez az ország a sok szeméthez. Túlságosan kevés a pénz a környezet megóvására, de ha lenne is, előbb a vodkagyár megsegítése a szakminisztériumnak.

Tokaj-Hegyalja az ország egyik gyöngyszeme lenne (volt), ha az illetékesek végre felfognák, s ennek megfelelően bannának vele. S nem tipornák sárba a hegyaljai múltat, nem kényszerítenék az ott élőket arra, hogy negyven forintért adják el a mustot szüretkor, de köszönjék is meg a szőlőgazdák nagy-nagy tisztelettel, hogy nem maradt a nyakukon. Hogy visszajött legalább egy része a befektetett pénznek.

A Hegyalján ez idő szerint nem nektár csepeg, hanem véres veríték. A Hegyaljára ipart szeretnének telepíteni, megerőszkolva a természetet, amely oda erendően szőlőtermelést szánt. Diktál most a pénz, s asszisztál a pénztelen polgár. Feledve múltat, feladva a jövőt.

T. É.

Monokon a Perion akkumulátorfeldolgozót akar létesíteni